YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

7 päivänä helmikuuta 2001 *

Asiassa T-89/98,

National Association of Licensed Opencast Operators (NALOO), kotipaikka Newcastle upon Tyne (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan M. Cran, QC, ja barrister M. Hoskins, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään K. Leivo ja M. Erhart, joita avustaa barrister J. Flynn, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jota tukevat

British Coal Corporation, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan D. Vaughan, QC, barrister D. Lloyd Jones ja solicitor C. Mehta, prosessiosoite Luxemburgissa,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

National Power plc, kotipaikka Swindon (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan barristerit D. Anderson ja P. Roth sekä solicitor G. Chapman, prosessiosoite Luxemburgissa,

ja

PowerGen plc, kotipaikka Lontoo, edustajinaan barrister P. Lasok ja solicitor N. Lomas, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission 27.4.1998 tekemän päätöksen IV/E—3/NALOO, jolla kantajan kantelu EHTY:n perustamissopimuksen rikkomisista on hylätty,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Pirrung sekä tuomarit A. Potocki ja A. W. H. Meij,

kirjaaja: hallintovirkamies G. Herzig,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.6.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Oikeudenkäyntiä edeltäneet tapahtumat

1 British Coal Corporation (aikaisemmin National Coal Board; jäljempänä BC) omisti vuoden 1946 Coal Industry National Actin (laki kivihiiliteollisuuden kansallistamisesta) perusteella Yhdistyneen kuningaskunnan lähes kaikki hiilivarat, ja sillä oli yksinoikeus hiilen louhimiseen, kunnes sen toiminta yksityistettiin vuoden 1994 Coal Industry Actin (laki kivihiiliteollisuudesta) perusteella.

2 Edellä mainitun kansallistamisesta annetun lain 36 §:n 2 momentin mukaan BC myönsi yksityisille yrittäjille louhintalupia lupamaksua vastaan, jonka määrä oli vahvistettu yhdenmukaisesti puntina louhittua hiilitonnia kohden (GBP/t).

3 BC louhi 31.3.1990 päättyneen tilivuoden 1989/1990 aikana 93 miljoonaa tonnia hiiltä, mikä oli yli 97 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan kokonaistuotannosta. Saman tilivuoden aikana BC toimitti lämpövoimaloille hiiltä lähes 76 miljoonaa tonnia eli 94 prosenttia niiden tarvitsemasta määrästä, ja tämän ylittävästä tarpeesta yksityissektori tyydytti noin 3 prosenttia ja loput tyydytettiin tuonnilla.

4 Toukokuussa 1986 sovitun järjestelyn (jäljempänä vuoden 1986 järjestely) perusteella Central Electricity Generating Board (sähköntuotannon keskusvirasto; jäljempänä CEGB) osti BC:ltä tilivuoden 1986/1987 aikana 72 miljoonaa tonnia hiiltä keskimääräiseen kauppahintaan 172 penceä gigajoulea kohden (p/GJ), ja tämä oli hinta kaivoksella.

5 National Association of Licensed Opencast Operators (hiilen avolouhintaluvan omaavien tuottajien valtakunnallinen yhdistys; jäljempänä NALOO) pyysi Office of Fair Tradingia (hyvän kauppatavan valvontavirasto) aloittamaan kysymyksessä oleviin markkinoihin kohdistuvan tutkinnan, ja se riitautti myöhemmin kansallisissa tuomioistuimissa tämän viraston päätöksen hylätä sen pyyntö.

6 BC alensi huhtikuussa 1987 lupamaksun 16 GBP:sta/t 13,50 GBP:aan/t, ja alennus tuli taannehtivasti voimaan 1.3.1987.

7 NALOO sitoutui 13.5.1988 päivätyssä kirjeessä luopumaan oikeudellisista toimenpiteistään ja myöntämään 11 GBP:ksi/t vahvistetun lupamaksun olevan kaikki silloin vallinneet olosuhteet huomioon ottaen asianmukainen, minkä jälkeen BC sovelsi tätä summaa taannehtivasti 27.12.1987 lukien.

8 Vuoden 1989 Electricity Actin (sähkölaki) perusteella CEGB yksityistettiin 1.4.1990 lukien ja sen varallisuus siirtyi erityisesti kahdelle tätä tarkoitusta varten perustetulle rajavastuuyhtiölle, National Powerille (jäljempänä NP) ja PowerGenille (jäljempänä PG).

9 BC alensi maaliskuussa 1990 lupamaksun 11 GBP:sta/t 7 GBP:aan/t, ja alennus tuli taannehtivasti voimaan 1.4.1990.

10 BC:n ja sähköntuottajien ajaksi 1.4.1990—31.3.1993 tekemien hiilentoimitussopimusten (jäljempänä toimitussopimukset) tultua voimaan NP ja PG ehdottivat BC:lle perushintaa, joka olisi 170 penceä bruttogigajoulea kohden (bruttolämpöteho) ja 177,9 penceä nettogigajoulea kohden (nettolämpöteho), kun toimiluvan perusteella toimivien tuottajien osalta hinta oli 122—139 p/GJ kaivoksella.

11 NALOO huomautti komissiolle 29.3.1990 tekemässään kantelussa, jota se täydensi muun muassa 27.6.1990 esittämillään huomautuksilla ja pääasiallisista perusteluistaan 5.9.1990 laatimallaan yhteenvedolla, että vuoden 1986 järjestely ja toimitussopimukset sekä BC:n perimät lupamaksut olivat EHTY:n perustamissopimuksen (jäljempänä perustamissopimus) 63 artiklan 1 kohdan ja 66 artiklan 7 kohdan vastaisia.

12 NALOO totesi 29.3.1990 päivätyssä kantelussa muun muassa seuraavaa:

"1. This formal complaint is submitted to the Commission on behalf of NALOO — — , whose members have been badly affected by the arrangements which have been in operation between BC and [the Electricity Supply Industry] since 1986 and who are most concerned at the arrangements recently announced between [BC] and the Electricity Supply Industry in England.

(Tämä virallinen kantelu komissiolle on tehty NALOO:n puolesta — — , jonka jäsenten oikeuksia on vakavasti loukattu BC:n ja [sähköntuottajien] välisillä vuodesta 1986 toteutetuilla sopimusjärjestelyillä ja jonka jäsenet ovat vakavasti huolestuneita [BC:n] ja Englannin sähköntuottajien välisistä uusista sopimusjärjestelyistä, joista on äskettäin ilmoitettu.)

— —

13. With regard to the position under Community Law, the Complainants submit that:

Firstly, the Agreement and its predecessor the 1986 Understanding, are inconsistent with the rules of competition set out in the ECSC Treaty — —

Secondly, the terms of and in particular the level at which BC sets the royalty under the licensing system is an infringement of the competition rules.

(Yhteisön oikeuden perusteella kantelijat katsovat, että

ensinnäkin, [toimitussopimukset] ja niitä edeltänyt vuoden 1986 järjestely ovat yhteensopimattomia EHTY:n perustamissopimuksessa vahvistettujen kilpailusääntöjen kanssa.

Toiseksi, lupamaksuihin sovellettavat säännökset ja erityisesti taso, jolle BC on vahvistanut nämä maksut lupajärjestelmässä, merkitsevät kilpailusääntöjen rikkomista.)

— —

14. Under Article 63 [ECSC], if the Commission finds that discrimination is being systematically practised by purchasers, in particular under provisions

governing contracts entered into by bodies dependent on a public authority, it shall make appropriate recommendations to the Government concerned. The discriminatory price offered to the private producers which applies to all such producers as compared to BC is self-evident and it also seems clear from the way the market has operated over the past few years that this has been and will continue to be systematic. The Agreement also appears to fall neatly into the circumstances envisaged by the Article. In wiew of the obligation upon the Commission under this Article, the Complainants call upon the Commission to act in this regard.

([Perustamissopimuksen] 63 artiklassa määrätään, että jos komissio toteaa ostajien järjestelmällisesti harjoittavan syrjintää, erityisesti julkishallinnon alaisten yhteisöjen tekemiä kauppoja sääntelevien ehtojen vuoksi, se antaa tarvittavat suositukset asianomaisille hallituksille. Yksityisille tuottajille maksettava hinta, jota sovelletaan kaikkiin yksityisiin tuottajiin, on ilmiselvästi syrjivä verrattuna BC:lle maksettavaan hintaan, ja kun otetaan huomioon, millä tavoin markkinat ovat toimineet viimeisimpinä vuosina, näyttää myös selvältä, että tämä on ollut järjestelmällistä ja jatkuu järjestelmällisesti. Vaikuttaa myös selvältä, että sopimus kuuluu tässä artiklassa tarkoitettuihin tapauksiin. Komissiolle tämän artiklan mukaan kuuluviin velvollisuuksiin viitaten kantelijat pyytävät, että komissio ryhtyisi sen mukaisiin toimenpiteisiin.)

— —

20. — —

Articles 2, 3 and 4 [ECSC] are drafted very broadly and suggest that a very wide range of practices may fall foul of Article 60 [ECSC]. The Complainants submit that there is a prima facie case of infringement of Article 60 in conjunction with Article 4, in that the royalty demanded by BC is excessive and designed to make private producers uncompetitive. The royalty thus consti-

tues an unfair competitive practice discriminating between producers. Even upon the assumption that the existence of a royalty provision is compatible with Community Law (which may be open to question) the same cannot be said of the royalty if it is set at such a level that it threatens the very existence of the private sector.

([Perustamissopimuksen] 2, 3 ja 4 artikla ovat sanamuodoltaan hyvin laveita ja antavat aiheen ajatella, että hyvin suuri joukko erilaisia menettelyjä saattaa olla vastoin [perustamissopimuksen]) 60 artiklaa. Kantelijoiden arvion mukaan asiassa on ensi näkemältä kysymys 60 artiklan, luettuna yhdessä 4 artiklan kanssa, rikkomisesta, koska BC:n vaatima lupamaksu on kohtuuton ja sen tarkoitus on tehdä yksityiset tuottajat kilpailukyvyttömiksi. Lupamaksumenettely on sen vuoksi vilpillistä kilpailua, josta aiheutuu syrjintää tuottajien välille. Siinäkin tapauksessa, että lupamaksua koskevan määräyksen oletettaisiin olevan yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa (mikä voidaan asettaa kyseenalaiseksi), samaa ei voida sanoa sellaisesta lupamaksusta, joka on vahvistettu tasoltaan sellaiseksi, että se uhkaa yksityissektorin olemassaoloa sinänsä.)"

13 NALOO lausui 27.6.1990 esittämiensä huomautusten 2.13.3 kohdassa vielä seuraavaa:

"The complainant would, at this stage of proceedings, merely point out, that BC has felt able on a seemingly random basis to reduce the royalty demanded, following pressure by the independent sector. This suggests that BC has never premised its royalty demands upon an objective basis other than the desire to extract as much revenue from the independent sector as possible. The Complainant submits that as this case unfolds it will become evident that the level of royalty demanded has been determined by arbitrary, discriminatory and abusive methodologies for many years."

(Kantelija haluaa menettelyn tässä vaiheessa pelkästään todeta, että BC on yksityissektorilta tulleen painostuksen jälkeen katsonut voivansa alentaa lupamaksua mielivaltaisilta vaikuttavin perustein. Tämä antaa aiheen olettaa, ettei BC

ole milloinkaan perustanut vaatimiaan lupamaksuja mihinkään muuhun objektiiviseen seikkaan kuin haluunsa kerätä yksityissektorilta tuloja niin paljon kuin mahdollista. Kantelija katsoo, että sitä mukaa kuin asian käsittely etenee, siinä käy selvästi ilmi, että vaadittujen lupamaksujen taso on useiden vuosien ajan määritetty mielivaltaisin, syrjivin ja kohtuuttomin menetelmin.)

14 Näillä perusteilla NALOO esitti 29.3.1990 tehdyn kantelun 23. kohdassa seuraavan lopputoteamuksen:

" — —

The Complainants accordingly would request the Commission to examine the Complainants' case thoroughly, rule on these matters and take appropriate action to remedy these breaches of the Competition Rules including under the Treaty provisions referred to above or in any other respect which the Commission considers appropriate."

(Tämän vuoksi kantelijat pyytävät komissiota tutkimaan niitä koskevan asian perusteellisesti, antamaan ratkaisunsa näiden seikkojen johdosta ja ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin, joilla oikaistaan nämä kilpailusääntöjen rikkomiset, jotka kohdistuvat muun muassa edellä mainittuihin perustamissopimuksen määräyksiin taikka mihin tahansa muihin määräyksiin tai säännöksiin, joiden komissio katsoo soveltuvan tapaukseen.)

15 Kantelija moitti olennaisista perusteluistaan laatimassaan 5.9.1990 päivätyssä yhteenvedossa sähköntuottajia siitä, että nämä olivat harjoittaneet ostajina järjestelmällistä syrjintää perustamissopimuksen 63 artiklassa tarkoitetulla tavalla, ja ilmoitti pitävänsä BC:n viaksi katsomiaan menettelytapoja, kuten lupamaksujen vahvistamista määrältään mielivaltaisiksi, perustamissopimuksen

60 artiklan ja 66 artiklan 7 kohdan vastaisina (ks. asia T-57/91, NALOO v. komissio, tuomio 24.9.1996, Kok. 1996, s. II-1019, 38—43 kohta).

16 Komissio hylkäsi 28.6.1990 tehdyllä päätöksellä NALOO:n esittämän pyynnön väliaikaismääräyksistä erityisesti sillä perusteella, että toimiluvan alaisten kaivosten tilanne oli parantunut. Toimiluvan nojalla toimiville yrittäjille maksetut absoluuttiset hinnat eivät nimittäin olleet muuttuneet toimitussopimusten tultua voimaan 1.4.1990, kun taas BC:n saama hinta kaivoksella oli alentunut 180 p:stä/GJ tilivuonna 1989/1990 172 p:een/GJ tilivuonna 1990/1991.

17 Komissio huomautti Ison-Britannian viranomaisille lähettämässään 28.8.1990 päivätyssä kirjeessä seuraavaa:

"Näyttää siltä, että [NP] ja [PG] ovat tehneet [BC:n] kanssa sopimuksia — — , joiden perusteella ne ostavat — — hiiltä — — erittäin merkittävästi korkeammalla hinnalla kuin mikä on se hinta, jolla [NP] ja [PG] nykyisin tekevät hankintansa Yhdistyneen kuningaskunnan muilta tuottajilta.

Mielestämme nämä sopimukset merkitsevät [NP:n] ja [PG:n] harjoittamaa järjestelmällistä syrjintää, ja aiomme esittää, että komissio antaa hallituksellenne tarvittavat suositukset.

Olemme tietoisia siitä, että eräät seikat saattavat puolustaa [BC:lle] ja muille hiilentuottajille maksettavien hintojen välisiä eroja. Toisin kuin [BC:n] myymä hiili, yksityisistä kaivoksista tuleva hiili on yleensä käsittelemätöntä, se toimitetaan maanteitse ja se myydään pieninä erinä. Katsomme kuitenkin, etteivät nämä näkökohdat riitä selittämään sitä, että hintojen ero, joka näyttää aikaisemmin asettuneen noin 12,5 prosentin tasolle, on nyt noussut keskimääräiseltä tasoltaan

[NP:n] osalta noin 25 prosenttiin ja [PG:n] osalta noin 40 prosenttiin. Meidän mielestämme asianmukaisempi bruttohinta olisi suunnilleen 150 p/GJ lisättynä asiaan kuuluvilla kuljetuskustannuksilla. Tämänhetkinen ero vaikuttaa siten liian suurelta, jotta sitä voitaisiin pitää perusteltuna, ja se merkitsee syrjintää — —

[BC:n] toiminnan osalta seuraavat näkökohdat aiheuttavat vakavia ongelmia:

1) — —

2) [BC:n] vaatima lupamaksu 7 GBP/t kaivostoiminnan harjoittamisesta avolouhoksissa vaikuttaa joka tapauksessa liian suurelta — — ."

18 Ison-Britannian viranomaiset ehdottivat 24.10.1990 päivätyssä kirjeessä BC:n, NP:n ja PG:n nimissä NALOO:lle, että toimiluvan nojalla tuotettavan hiilen hintaa nostettaisiin ja lupamaksua toistamiseen alennettaisiin taannehtivasti 1.4.1990 lukien.

19 NALOO hylkäsi nämä ehdotukset, minkä jälkeen sille ilmoitettiin 22.11.1990 päivätyllä Ison-Britannian hallituksen kirjeellä päätöksestä soveltaa ehdotettuja uusia ehtoja yksipuolisesti.

20 Komissio ilmoitti NALOO:lle lähettämällään 21.12.1990 päivätyllä kirjeellä, ettei kantelu antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin sen puolelta.

21 NALOO huomautti komissiolle lähettämässään 11.1.1991 päivätyssä kirjeessä muun muassa, että se oli selvästi halunnut, että vuoden 1986 järjestely tutkittaisiin.

22 Komissio vastasi 8.2.1991 päivätyllä kirjeellä, ettei sillä ollut velvollisuutta "pelkästään helpottaakseen kantelijan mahdollista vahingonkorvauskannetta, tehdä määrämuotoista päätöstä, jolla kilpailusääntöjä todetaan rikotun menneisyydessä". Komissio totesi lisäksi, että kansallisilla tuomioistuimilla oli paremmat mahdollisuudet tutkia menneisyydessä mahdollisesti sattuneita yksittäistapauksia.

23 NALOO huomautti 14.3.1991 päivätyssä kirjeessään vielä seuraavaa:

"The matters the subject of the Complaint have their origins in the 1986 Understanding between BC and CEGB and it is of fundamental importance to the Complainants to obtain a clear statement of the law both in relation to that Understanding and the 1990 Agreement."

(Kantelun kohteena olevat seikat perustuvat BC:n ja CEGB:n välillä tehtyyn vuoden 1986 järjestelyyn, ja kantelijoiden kannalta on ensiarvoisen tärkeää saada yksiselitteinen ratkaisu siitä, miten yhteisön lainsäädäntöä sovelletaan sekä tuohon järjestelyyn että vuoden 1990 sopimukseen.)

24 Komissio hylkäsi NALOO:n kantelun 23.5.1991 tekemällään päätöksellä (jäljempänä vuoden 1991 päätös) siltä osin kuin kantelu koski tilannetta 1.4.1990 jälkeen.

25 Vuoden 1991 päätöksen saatekirjeessä todettiin seuraavaa:

"Tässä kirjeessä, johon sisältyy komission päätös, käsitellään eräitä NALOO:n [tekemään kanteluun liittyviä] seikkoja — — . Siinä käsitellään Englannissa ja Walesissa vallitsevaa tilannetta ottaen huomioon 1.4.1990 voimaan tulleilla [BC:n], [NP:n] ja [PG:n] välisillä [toimitussopimuksilla] aikaansaadut uudet olosuhteet. Muita näkökohtia — — , etenkään 1.4.1990 edeltänyttä tilannetta — — , ei ole tutkittu."

26 Komissio esitti kantelun hylkäämisen perusteeksi seuraavaa:

"56. Aikana, jona [toimitussopimukset] ovat tulleet voimaan, sähköntuottajayhtiöt maksoivat toimiluvan nojalla toimiville kaivoksille — — noin 122—139 p/GJ kaivoksella vastaavan hinnan — — . Toimiluvan nojalla toimiviin kaivoksiin on siten kohdistettu syrjintää 1.4.1990 jälkeen.

57. [NP:n] ja [PG:n] toimiluvan nojalla toimiville kaivoksille tällä hetkellä, taannehtivasti 1.4.1990 lukien maksama hinta on nykyisin 157 p/GJ kaivoksella, kun se on [BC:n] osalta 177,9 p/GJ.

— —

61. On mahdotonta ilmaista täsmällisinä numeroina kaikkia seikkoja, jotka on otettava huomioon hintaeroa arvioitaessa. Tosiasiallinen 20,9 p:n/GJ eli noin 12 prosentin suuruinen ero [BC:n] hiilen ja toimiluvalla tuotetun [NP:lle] ja [PG:lle] suoraan toimitetun hiilen välillä ei ole niin suuri, että sitä voitaisiin pitää syrjintänä, joka edellyttäisi komission puuttuvan

uudelleen asiaan. Kantelijat eivät myöskään ole kyenneet esittämään vakuuttavia perusteluja pienemmän hinnaneron tueksi.

— —

72. Lupamaksun suuruutta ei voida käsitellä absoluuttisena lukuna. Hiilestä saatavan hinnan ja hiilen tuotantokustannusten, lupamaksu mukaan lukien, välisen suhteen on oltava sellainen, että tehokkailla yrityksillä on mahdollisuus tehdä voittoa ja ettei sillä heikennetä niiden kilpailuasemaa merkittävästi.

— —

73. Avolouhosten osalta lupamaksua alennettiin 11 GBP:sta/t ennen 1.4.1990 5,50 GBP:aan/t (6 GBP/t 50 000 tonnia ylittävältä osalta), kun taas pienille kaivoksille maksettavaa hintaa korotettiin yli 23 prosenttia.

74. Toimiluvan saaneiden yritysten louhimasta hiilestä tällä hetkellä maksettava hinta, joka on 157 p/GJ tai noin 40 GBP/t, on noin 20 prosenttia eli 8 GBP/t korkeampi kuin se hinta, jonka pienet kaivokset saivat silloin, kun [toimitussopimukset] tulivat voimaan. Jos tähän lisätään lupamaksun alentaminen ainakin 5 GBP:lla/t, siitä on seurauksena toimiluvan saaneiden avolouhosten merkittävä bruttokatteen parantuminen. Tilivuonna 1989/1990 [BC:n] keskimääräinen myyntitulo avolouhostoiminnasta oli 41,50 GBP/t eli 160 p/GJ, joka on verrattavissa toimiluvan saaneille kaivoksille nyt maksettavaan hintaan. [BC] sai tästä tuotannosta voittoa — — . Vaikka [BC:n] ja NALOO:n jäsenten avolouhostoiminnan välillä

on eroja ja erityisesti kokoeroja, tämä näyttää vahvistavan sen, että avolouhoksissa tuotettavaa hiiltä koskeva tämänhetkinen lupamaksu ei ole niin korkea, että se olisi lainvastainen. Lupamaksu ei siis estä tehokkaita yrityksiä tekemästä voittoa eikä heikennä niiden kilpailuasemaa merkittävästi.

— —

XV Johtopäätökset

79. Tämä päätös koskee tilannetta Englannissa ja Walesissa sen jälkeen, kun [toimitussopimukset] tulivat 1.4.1990 voimaan [BC:n] sekä [NP:n] ja [PG:n] välillä.

— —

81. Komission mielestä perustamissopimuksen 63 artiklaan ja 66 artiklan 7 kohtaan — — perustuv[a] kantel[u] ol[i] perustelt[u] siltä osin kuin [se] kosk[i] [toimitussopimusten] voimaantulon 1.4.1990 jälkeistä tilannetta.

82. Jos Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten 24.10.1990 tekemät ehdotukset sisällytetään näihin sopimuksiin tässä päätöksessä määritellyltä pohjalta, toimiluvan saaneita kaivoksia ei enää syrjitä [BC:hen] verrattuna. Tämän vuoksi [perustamissopimuksen] 63 artiklaan ja myyntiehtojen osalta 66 artiklan 7 kohtaan — — perustuva kantelu ei enää ole aiheellinen, ja [se] hylätään siltä osin kuin [se koskee] tämänhetkistä tilannetta.

83. Kantelu[n] siitä osasta, joka perustuu [perustamissopimuksen] 66 artiklan 7 kohtaan ja koskee [BC:n] perimää lupamaksua, on todettava, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten 24.10.1990 päivätyssä kirjeessä määritelty uusi lupamaksu, jonka [BC] myöhemmin otti käyttöön taannehtivasti 1.4.1990 lähtien, ei ole epätavallisen suuri. Kantelu[un] sisältyvät väitteet, jotka koskevat lupamaksujen maksamista ja jotka perustuvat [perustamissopimuksen] 66 artiklan 7 kohtaan, eivät siis enää ole aiheellisia, ja ne hylätään siltä osin kuin [kantelu koskee] tämänhetkistä tilannetta."

27 NALOO:n jäsenyritys Banks nosti High Court of Justicessa (England & Wales) (jäljempänä High Court) BC:tä vastaan kanteen, jossa se vaati korvausta vahingosta, jonka se katsoi kärsineensä vuosina 1986—1991 kohtuuttomien lupamaksujen vuoksi, jotka BC oli perinyt perustamissopimuksen 4 artiklan d alakohdan, 65 artiklan ja 66 artiklan 7 kohdan vastaisesti.

28 Hopkins ja eräät muut yksityiset kaivosyritykset nostivat vastaavasti High Courtissa NP:tä ja PG:tä vastaan kanteen, jossa ne vaativat korvausta vahingosta, joka on aiheutunut sähköntuottajien niihin vuodesta 1985 alkaen 31.3.1990 asti perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan ja 63 artiklan vastaisesti soveltamista syrjivistä hiilenostohinnoista.

29 Lisäksi NALOO nosti 9.7.1991 perustamissopimuksen 33 artiklan toisen kohdan nojalla kanteen, jossa se vaati vuoden 1991 päätöksen kumoamista siltä osin kuin siinä oli katsottu, ettei lupamaksun uusi määrä 5,50/6 GBP/t ollut lainvastainen. NALOO luopui oikeudenkäynnin aikana vaatimasta BC:n ennen 1.4.1990 perimien, kohtuuttomina pitämiensä lupamaksujen palauttamista.

30 Tämä kumoamisvaatimus hylättiin tämän tuomion 15 kohdassa mainitulla asiassa NALOO vastaan komissio annetulla tuomiolla, joka on lainvoimainen.

31 Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-128/92, Banks, 13.4.1994 antamassaan tuomiossa (Kok. 1994, s. I-1209) ja asiassa C-18/94, Hopkins ym., 2.5.1996 antamassaan tuomiossa tulkinnut High Courtin esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen johdosta niitä perustamissopimuksen määräyksiä, joihin Banks ja Hopkins olivat vedonneet vahingonkorvauskanteidensa tueksi.

32 Yhteisöjen tuomioistuin lausui näissä kahdessa tuomiossa seuraavaa:

1) perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdassa ja 63 artiklan 1 kohdassa (em. asia Hopkins ym., tuomion 29 kohta), perustamissopimuksen 4 artiklan d alakohdassa, 65 artiklassa ja 66 artiklan 7 kohdassa (em. asia Banks, tuomion 19 kohta) ei luoda oikeuksia, joihin yksityiset voivat suoraan vedota kansallisissa tuomioistuimissa;

2) yksityiset eivät voi vedota kansallisissa tuomioistuimissa ostajien harjoittaman järjestelmällisen syrjinnän yhteensopimattomuuteen 63 artiklan 1 kohdan kanssa, ellei niiden osalta ole annettu suositusta asianomaisille hallituksille (em. asia Hopkins ym., tuomion 27 kohta);

3) sitä vastoin kaikissa niissä tapauksissa, joissa perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdan mukaiseen suositukseen sisältyvät määräykset ovat sisällöltään ehdottomia ja riittävän täsmällisiä, yksityiset voivat vedota niihin suoraan kansallisessa tuomioistuimessa samoin edellytyksin kuin direktiiveihin (em. asia Hopkins ym., tuomion 28 kohta);

4) koska komissiolla on yksinomainen toimivalta sen toteamiseen, onko perustamissopimuksen 65 artiklaa ja 66 artiklan 7 kohtaa rikottu, kansallisissa tuomioistuimissa ei voida pätevästi nostaa vahingonkorvauskannetta,

jollei komissio ole tehnyt tähän toimivaltaan perustuvaa päätöstä (em. asia Banks, tuomion 21 kohta).

33 High Court hylkäsi Banksin sekä Hopkinsin ynnä muiden nostamat vahingonkorvauskanteet molempien edellä mainittujen kahden tuomion perusteella.

34 NALOO teki uuden 15.6.1994 päivätyn kantelun, jota se kutsui lisäkanteluksi ja jossa se vetosi siihen, ettei asiassa merkityksellisillä perustamissopimuksen määräyksillä ole välitöntä oikeusvaikutusta, ja siihen, että komissiolla oli yksinomainen toimivalta. NALOO pyysi siinä komissiota toteamaan lainvastaisiksi ostohinnat ja lupamaksut, joita CEGB ja BC olivat soveltaneet toimiluvalla tuotettavaan hiileen perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdan ja vastaavasti perustamissopimuksen 4 artiklan d alakohdan, 65 artiklan ja 66 artiklan 7 kohdan vastaisesti vuoden 1973 ja 1.4.1990 välisenä aikana; kantelu rajattiin myöhemmin koskemaan tilikausia 1984/1985—1989/1990. Tämän vuoksi NALOO esitti, että komissio ottaisi perustaksi lukuarvot, joihin Ison-Britannian viranomaiset, sähköntuottajat ja BC ovat viitanneet vuonna 1990 ja sittemmin komissio itsekin vuoden 1991 päätöksessä.

35 Komissio hylkäsi 15.6.1994 tehdyn kantelun 27.4.1998 päivätyllä päätöksellä IV/E—3/NALOO (jäljempänä vuoden 1998 päätös), joka annettiin tiedoksi NALOO:lle 1.5.1998.

36 Komissio totesi pääasiallisesti seuraavaa:

— perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdan ja 66 artiklan 7 kohdan tarkoitus liittyy tulevaisuuteen, ja niiden perusteella komissio voi tulevaisuuden osalta määrätä lopetettaviksi olemassa olevat menettelyt, joilla kilpailusääntöjä rikotaan. Nämä perustamissopimuksen määräykset eivät anna sille toimivaltaa tutkia 15.6.1994 tehtyä kantelua, joka koskee jo päättyneitä menettelyjä, joilla perustamissopimusta on rikottu ja joiden väitetään tapahtuneen ennen 1.4.1990

— perustamissopimuksen 65 artikla ei sovellu BC:n yksipuolisesti vahvistamiin louhintalupamaksuihin, joiden väitetään olevan kohtuuttomia

— vaikka komissiolla olisi toimivalta tutkia kantelu perustamissopimuksen 4 artiklan d alakohdan ja 66 artiklan 7 kohdan perusteella ja vaikka edellä mainitun 65 artiklan katsottaisiin soveltuvan tapaukseen, NALOO ei ole esittänyt riittävää todennäköisyysnäyttöä osoittaakseen oikeiksi väitteensä kilpailusääntöjen rikkomisesta. Komissio ei missään tapauksessa voi käynnistää tutkintaa NALOO:n mainitsemien seikkojen perusteella, kun otetaan huomioon erityisesti asiassa T-57/91 annettu tuomio.

Oikeudenkäyntimenettely

37 NALOO toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 8.6.1998 kanteen, jossa vaaditaan vuoden 1998 päätöksen kumoamista perustamissopimuksen 33 artiklan toisen kohdan nojalla.

38 BC, NP ja PG hyväksyttiin 17.3.1999 annetulla määräyksellä väliintulijoiksi tukemaan komission vaatimuksia asiassa.

39 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn. Komissio on vastannut kirjallisesti kysymykseen, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli prosessinjohtotoimena esittänyt sille.

40 Asianosaisten suulliset lausumat on kuultu 15.6.2000 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

41 NALOO vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa vuoden 1998 päätöksen siltä osin kuin se koskee CEGB:tä ja BC:tä vastaan tehtyjä kanteluja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

42 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

43 Väliintulijat BC, NP ja PG vaativat, että kanne hylätään ja että NALOO velvoitetaan korvaamaan kunkin väliintulijan oikeudenkäyntikulut.

NALOO:n kantelujen yhteenkuuluminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

44 Komissio katsoo, ettei NALOO ole 29.3.1990 päivätyssä kantelussaan nimenomaisesti maininnut 1.4.1990 edeltävää ajanjaksoa vaan se on vasta 15.6.1994 päivätyssä kantelussa nimenomaisesti pyytänyt toimenpiteisiin ryhtymistä tuon ajanjakson perusteella. Komissio katsookin, ettei se voi todeta sitä, että perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohtaa ja 66 artiklan 7 kohtaa on menneisyydessä rikottu, koska nämä määräykset kohdistuvat tulevaisuuteen.

45 NALOO sen sijaan katsoo, että se on 29.3.1990 päivätyssä kantelussaan ensin pitänyt toimiluvalla tuotettuun hiileen ennen 1.4.1990 sovellettuja hintoja ja lupamaksuja lainvastaisina ja sitten kannellut sekä tuota päivää edeltäneistä rikkomisista että niiden yhä jatkuvista hyvin haitallisista vaikutuksista.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

46 On syytä todeta, kuten oikeudenkäyntiä edeltäneiden tapahtumien selostuksesta ilmenee, että NALOO on jo 29.3.1990 päivätyssä kantelussaan, sellaisena kuin se on täydennettynä sen 27.6.1990 ja 5.9.1990 päivätyillä huomautuksilla ja yhteenvedolla, riitauttanut syrjivät ostohinnat ja kohtuuttomat lupamaksut, joita CEGB ja BC ovat sen mukaan soveltaneet toimiluvalla tuotettavaan hiileen vuoden 1986 järjestelystä eli tilivuodesta 1986/1987 alkaen, rikkoen siten muun muassa perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohtaa ja 66 artiklan 7 kohtaa.

47 Vuoden 1990 kantelun yhteenvedosta, jonka komissio teki 28.6.1990 päivätyssä päätöksessään, komissio itse katsoi seuraavaa:

"[Kivihiiliteollisuuden kansallistamisesta annetun lain] mukaiseen lupa- ja lupamaksujärjestelmään liittyvät sopimukset rikkovat kilpailusääntöjä, koska niiden vuoksi määräävässä markkina-asemassa oleva tuottaja BC — — kykenee lupamaksujen avulla tuntuvasti vaikuttamaan niiden kustannuksiin ja katteisiin. Lupamaksun määrä vaikuttaa myös yksityisten tuottajien kannattavuuteen, ja kysymyksessä on määräävässä markkina-asemassa olevan tuottajan BC:n itse itselleen myöntämä tuki.

BC:n ja CEGB:n (jonka tilalle ovat tulleet NP ja PG) välillä vuonna 1986 sovit[tu järjestely] rajoitti kilpailua ja merkitsi kilpailusääntöjen rikkomista, koska se rajoitti muiden hiilentuottajien markkinoille pääsyä ja vaikutti alentavasti niihin hintoihin, joita muut hiilentuottajat saattoivat saada ostajilta."

48 Tilivuosiin 1986/1987—1989/1990 perustuvista kilpailusääntöjen rikkomisista tehty kantelu on siten ollut komission käsiteltävänä jo vuodesta 1990.

49 Vuoden 1991 päätös vahvistaa tämän johtopäätöksen. Jollei NALOO nimittäin olisi jo vuonna 1990 kohdistanut kanteluaan tilivuodesta 1986/1987 alkaneeseen aikaan, komissio ei olisi edellä mainitussa 8.2.1991 päivätyssä kirjeessään kehottanut kantajaa hakemaan kansallisilta tuomioistuimilta ratkaisuja menneisyydessä mahdollisesti sattuneista yksittäistapauksista. Vastaaja ei myöskään olisi sisällyttänyt oikeudelliseen arviointiinsa vuoden 1991 päätöksen 73. ja 74. perustelukappaleessa olevaa lausumaa 31.3.1990 asti sovelletusta 11 GBP:n/t lupamaksusta. Lisäksi komissio ei olisi vuoden 1991 päätöksen 81., 82. ja 83. perustelukappaleessa ja tämän päätöksen saatekirjeessä nimenomaisesti rajannut päätöksen kohdetta 1.4.1990 jälkeiseen aikaan.

50 Komission nyttemmin esittämä väite, jonka mukaan NALOO ei ole vuoden 1990 kantelussaan nimenomaisesti maininnut 1.4.1990 edeltänyttä aikaa, on siten virheellinen.

51 Asiassa ilmenee myös, että vuoden 1990 kantelussa ja 15.6.1994 päivätyssä lisäkantelussa vedotaan samoihin määräyksiin eli perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohtaan ja 66 artiklan 7 kohtaan, ja niissä kannellaan samojen oletettujen tekijöiden samoihin yrityksiin kohdistamista kilpailusääntöjen rikkomisista ajanjaksona, joka on sama kummassakin kantelussa ja sijoittuu tilivuoden 1986/1987 ja 31.3.1990 väliseen aikaan.

52 Sen vuoksi on katsottava, että NALOO:n ilmoittamista tilivuosiin 1986/1987—1989/1990 liittyvistä rikkomisista komission käsiteltävänä on ollut vain yksi ja sama kantelu, koska 15.6.1994 päivätyssä kantelussa on vain kysymys vuoden 1990 kantelun laajentamisesta.

Perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdan ja 66 artiklan 7 kohdan sovellettavuus

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

53 Komissio, jota väliintulijat tukevat, väittää, että koska perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohta ja 66 artiklan 7 kohta kohdistuvat tulevaisuuteen, ne oikeuttavat tekemään menneisyyteen kohdistuvia toteamuksia vain, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että näillä määräyksillä on tulevaisuudessa tehokas vaikutus.

54 NALOO huomauttaa tämän johdosta, että sekä perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohta että sen 66 artiklan 7 kohta oikeuttavat saman perustamissopimuksen 4 artiklan b ja d alakohdan täytäntöönpanemiseksi komission toteamaan, että kilpailusääntöjä on rikottu, vaikka kyseinen menettely on päättynyt ennen asian saattamista komission käsiteltäväksi.

55 NALOO huomauttaa, että se oli kohdistanut vuonna 1990 tekemänsä kantelun 1.4.1990 edeltävään aikaan. Useita vuosia jatkuneet menettelyt, joilla kilpailusääntöjä oli rikottu, jatkuivat siten edelleen silloin, kun komissiota oli ensimmäisen kerran pyydetty käyttämään perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdan ja 66 artiklan 7 kohdan mukaista toimivaltaansa. Komissiolla olisi siten jopa sen oman näkemyksen mukaan joka tapauksessa toimivalta tutkia vuoden 1994 kantelussa ilmoitetut rikkomiset.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

56 On syytä huomauttaa, että komissio katsoo vuoden 1998 päätöksen 13. perustelukappaleessa edellä mainitussa asiassa Hopkins ym. annetun tuomion perusteella, että "perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan mukaisen kiellon tehokkaan vaikutuksen varmistamiseksi sillä on toimivalta ottaa kantaa olemassa olevan rikkomisen aikaisemmin toteutuneisiin vaikutuksiin". Komission mukaan tällainen tilanne on kysymyksessä silloin, kun syrjintä päättyy sen jälkeen, kun komissiolle on tehty kantelu, mutta ennen kuin komissio puuttuu asiaan.

57 Lisäksi komissio huomauttaa vuoden 1998 päätöksen 31. perustelukappaleessa, että perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan ja 63 artiklan 1 kohdan keskinäinen suhde on täsmälleen sama kuin sen 4 artiklan d alakohdan ja 66 artiklan 7 kohdan keskinäinen suhde ja että yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut niitä yhdenmukaisesti edellä mainituissa asioissa Banks (tuomion 11 ja 12 kohta) ja Hopkins ym. (tuomion 16 ja 17 kohta) annetuissa tuomioissa. Komission mielestä tästä seuraa, että 4 artiklan d alakohtaa ja 66 artiklan 7 kohtaa on tulkittava samalla tavalla kuin 4 artiklan b alakohtaa ja 63 artiklan 1 kohtaa.

58 Tästä on pääteltävissä, että komissio tulkitsee, että "olemassa olevat menettelyt", joilla perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohtaa ja 66 artiklan 7 kohtaa rikotaan, ovat sellaisia, jotka yhä jatkuvat sinä päivänä, jona niistä tehdään kantelu.

59 NALOO:n kantelun vuonna 1990 toimitetussa ensimmäisessä osassa komissiolle on kuitenkin ilmoitettu kilpailusääntöjen rikkomisia, joiden oli katsottava olevan olemassa tuona samana päivänä. Kantelun 15.6.1994 päivätty lisäosa puolestaan on vain ensimmäisen osan laajennus. Siten on komission oman päättelyn mukaisesti katsottava, että komission käsiteltäväksi oli saatettu olemassa olevia kilpailusääntöjen rikkomisia.

60 Väite, jonka mukaan 15.6.1994 päivätty kantelu olisi koskenut kilpailusääntöjen rikkomisia, jotka olisivat päättyneet ennen asian vireilletuloa komissiossa, on siten hylättävä perusteettomana.

61 Joka tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa Hopkins ym. antamansa tuomion 19 kohdassa todennut, että perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohdan mukaisen kiellon tehokkaan vaikutuksen varmistamiseksi valtuudet, jotka komissiolle annetaan 63 artiklan 1 kohdassa, antavat sille mahdollisuuden velvoittaa jäsenvaltioiden viranomaiset ryhtymään toimenpiteisiin komission toteaman järjestelmällisen syrjinnän lopettamiseksi vastaisuudessa ja lisäksi tekemään tämän komission toteamuksen perusteella kaikki johtopäätökset siitä, mitä 4 artiklan b alakohdassa tarkoitettuja vaikutuksia näillä syrjivillä toimenpiteillä on voinut olla ostajien ja tuottajien välisiin suhteisiin jo ennen komission väliintuloa.

62 Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin katsonut, että perustamissopimuksessa säännellään kattavasti ne tilanteet, joissa ostajat ovat harjoittaneet syrjintää, ja siinä annetaan tällaisen syrjinnän kohteina oleville oikeussubjekteille tehokas oikeusturva (em. asia Hopkins ym., tuomion 22 kohta).

63 Tästä seuraa välttämättä, että perustamissopimuksen 4 artiklan b alakohta yhdessä 63 artiklan 1 kohdan kanssa ja vastaavasti 4 artiklan d alakohta yhdessä 66 artiklan 7 kohdan kanssa ovat joka tapauksessa oikeuttaneet komission tutkimaan NALOO:n kantelun molemmat osat, siltä osin kuin kantelussa pyydetään komissiota toteamaan, että sähköntuottajat ovat soveltaneet syrjiviä ostohintoja ja BC on soveltanut kohtuuttomia lupamaksuja toimiluvalla tuotettuun hiileen tilivuosina 1986/1987—1989/1990.

64 Tästä seuraa, että perustamissopimuksen 63 artiklassa ja 66 artiklan 7 kohdassa komissiolle annetaan toimivalta tutkia NALOO:n kantelu, siltä osin kuin siinä väitetään näitä artikloja rikotun ja tämä siten, että näitä artikloja katsotaan rikotun tilivuosina 1986/1987—1989/1990.

Oikeusvarmuus

65 Komissio huomauttaa, että oikeusvarmuuden periaate estää ryhtymästä toimenpiteisiin niitä BC:n ja CEGB:n menettelyjä vastaan, jotka ovat tapahtuneet 1.4.1990 edeltävinä vuosina.

66 Saman perusajatuksen mukaisesti BC korostaa, ettei NALOO ole riitauttanut vuoden 1991 päätöstä siltä osin kuin siinä on jätetty tutkimatta ennen 1.4.1990 perittyjen lupamaksujen määrät. NP huomauttaa, että NALOO on jättänyt käyttämättä mahdollisuudet, jotka sillä oli käytettävissä oikeussuojan saamiseksi. PG katsoo, että komissio oli velvollinen hylkäämään vuoden 1994 kantelun, jossa esitettyjä seikkoja oli jo käsitelty yhdessä tai useassa päätöksessä, joita vastaan NALOO ei ole nostanut kannetta. PG katsoo erityisesti, että komissio oli ilmoittanut 4.9.1991 päivätyllä kirjeellä NALOO:lle, ettei se aikonut ryhtyä

vuoden 1986 järjestelyn tutkimiseen, jonka ainoana käytännön seurauksena olisi ollut korvauskanteiden nostamisen helpottaminen kansallisissa tuomioistuimissa, vaikka niiden nostaminen oli mahdollista, vaikkei komissio ole millään tavoin todennut, että kilpailusääntöjä on rikottu.

67 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kuten edellä esitetyistä perusteluista seuraa, kilpailusääntöjen rikkomiset tilivuosina 1986/1987—1989/1990 ovat kantelun vuonna 1990 toimitetulla osalla tulleet komissiossa vireille alusta lähtien.

68 Komissio ei sen vuoksi voi tehokkaasti vedota oikeusvarmuuden periaatteeseen NALOO:ta vastaan.

69 Ei voida myöskään katsoa, että NALOO olisi laiminlyönyt käyttää määräajassa muutoksenhakukeinoja, jotka sillä olisi ollut käytettävissä mahdollisia aikaisempia päätöksiä vastaan, joilla ennen 1.4.1990 tehtyjä rikkomisia koskeva kantelun vuonna 1990 toimitettu osa olisi hylätty ja jotka olisivat siten tulleet lopullisiksi.

70 Kuten oikeudenkäyntiä edeltäneiden tapahtumien selostuksesta ilmenee, vuoden 1991 päätöksessä on vain jätetty tutkinnan ulkopuolelle ne väitteet kilpailusääntöjen rikkomisesta, jotka on esitetty kantelun vuonna 1990 toimitetussa osassa ja jotka perustuivat tilanteeseen ennen 1.4.1990. Tämä ilmenee vuoden 1991 päätöksen saatekirjeen ensimmäisestä kappaleesta, jonka mukaan "ennen 1.4.1990 vallinnutta tilannetta ei tutkit[a]".

71 Vuoden 1991 päätöksellä ei siten ole hylätty eikä nimenomaisesti kieltäydytty tutkimasta kantelun 1990 toimitettua osaa, joka koskee 1.4.1990 edeltänyttä aikaa, eikä sen siten tältä osin voida katsoa olevan luonteeltaan päätös.

72 NALOO ei myöskään voinut tuohon aikaan tehokkaasti riitauttaa perustamissopimuksen 33 artiklan toisen kohdan nojalla tämän tutkintaan ryhtymättä jättämisen laillisuutta. Tästä seuraa myös, ettei NALOO:ta vastaan voida vedota siihen, että se on osittain luopunut vaatimuksistaan asiassa, joka johti edellä mainitussa asiassa NALOO vastaan komissio (ks. edellä 29 kohta) annettuun tuomioon.

73 NALOO on siten voinut pätevästi täydentää kantelun vuonna 1990 toimitettua osaa niin kauan kuin komissio ei ollut antanut ratkaisuaan siinä väitetyistä tilivuosiin 1986/1987—1989/1990 liittyvistä kilpailusääntöjen rikkomisista (ks. edellä 52 kohta).

74 Vuoden 1998 päätöstä ei myöskään voida pitää päätöksenä, jolla olisi vain vahvistettu jokin vuoden 1991 päätöksen jälkeinen päätös, jollainen olisi voinut sisältyä johonkin komission sittemmin kantajalle lähettämiin kirjeisiin, joihin sisältyy tämän tuomion 22 kohdassa mainittu 8.2.1991 päivätty kirje ja PG:n mainitsema 4.9.1991 päivätty kirje.

75 Vuoden 1998 päätökseen nimittäin sisältyy epäilyksittä uusia kannanottoja, joiden mukaan väitetyistä rikkomisista ei ole saatavissa todisteita. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa tältä osin, että vuoden 1998 päätöksessä todetaan seuraavaa: "NALOO ei ole esittänyt riittävää todennäköisyysnäyttöä osoittaakseen oikeiksi väitteensä kilpailusääntöjen rikkomisesta. Komissio ei missään tapauksessa voi käynnistää tutkintaa NALOO:n ilmoitusten perusteella, kun otetaan huomioon erityisesti asiassa T-57/91 annettu tuomio."

76 Edellä tarkastelluista seikoista johtuu, että NALOO:n tekemän tilivuosia 1986/1987—1989/1990 koskevan kantelun tutkiminen ei voi vaarantaa oikeusvarmuuden periaatetta.

Komission toimivaltaan kuuluvien toimien oikeudellinen luonne

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

77 Komissio kiistää NALOO:n väitteen, jonka mukaan komissiolla on toimivalta todeta paitsi suosituksella, myös päätöksellä, että perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohtaa ja 66 artiklan 7 kohtaa on rikottu. Näissä määräyksissä nimittäin määritellään komission käytettävissä olevat keinot, ja komissio väärinkäyttäisi sille perustamissopimuksessa annettuja toimivaltuuksia, jos se katsoisi omavaltaisesti voivansa päättää muunlaisista toimenpiteistä.

78 Väliintulijat kyseenalaistavat myös vaikutuksen, joka jo kilpailusääntöjen rikkomisen johdosta päätetyillä komission toimilla voisi olla kansallisen oikeuden kannalta siinä tapauksessa, että kilpailusääntöjä ei enää rikota. NP katsoo, että suosituksessa määriteltyihin konkreettisiin tavoitteisiin pääsemisen kannalta tarkoituksenmukaisten keinojen valinta kuuluu yksin sille jäsenvaltiolle, jolle suositus on osoitettu. PG katsoo, ettei perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun järjestelmällisen syrjinnän toteamisesta voi välittömästi syntyä oikeuksia sille, jonka hyväksi toteamus on tehty. BC huomauttaa, ettei pelkkä perustamissopimuksen 66 artiklan 7 kohtaan perustuvan päätöksen tekeminen anna kantajalle yleistä oikeutta vaatia vahingonkorvausta menneisyydessä tapahtuneen vuoksi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

79 Koska komissiolla on perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohdan ja 66 artiklan 7 kohdan perusteella toimivalta tutkia NALOO:n väittämät tilivuosiin 1986/1987—1989/1990 liittyvät kilpailusääntöjen rikkomiset ja siten myös toimivalta päättää mahdollisesti tarvittavista suosituksista, on katsottava, että

käsiteltävänä olevan asian kannalta on merkityksetöntä, olisiko komissiolla myös oikeus antaa muunlaisia oikeudellisia ratkaisuja kuin näissä kahdessa määräyksessä tarkoitettuja suosituksia.

80 Siten ei ole tarpeen lausua tästä kysymyksestä eikä myöskään ratkaista kiistaa sellaisten suositusten oikeusvaikutuksista kansallisen oikeuden kannalta.

Perustamissopimuksen 65 artiklan sovellettavuus

81 Komissio, jota BC tukee, katsoo, päinvastoin kuin NALOO, ettei perustamissopimuksen 65 artiklaa voida soveltaa BC:n perimiin lupamaksuihin, joiden väitetään olleen kohtuuttomia, koska lupamaksuja voidaan arvioida vain perustamissopimuksen 66 artiklan 7 kohdan kannalta.

82 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että koska perustamissopimuksen 66 artiklan 7 kohta on riittävä peruste niiden tilivuosina 1986/1987—1989/1990 tapahtuneiden menettelyjen arvioimiseksi, joista BC:tä on arvosteltu, vuoden 1998 päätöksen lainmukaisuuden arvioimiseksi ei ole tarpeen ratkaista kysymystä 65 artiklan sovellettavuudesta riidanalaisiin lupamaksujen määriin.

Komission velvollisuus tutkia NALOO:n kantelu

83 Komissio katsoo, että sen harkintavallassa on arvioida, milloin jo päättyneisiin rikkomisiin on puututtava. Sen mielestä on selvää, että yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Hopkins ym. annetun tuomion 19 kohdassa käyttämä sanamuoto, etenkin ilmaisu "antavat sille mahdollisuuden", ei merkitse, että tähän olisi velvollisuus.

84 NALOO katsoo päinvastoin, että koska kyseisillä määräyksillä ei ole välitöntä oikeusvaikutusta, perustamissopimuksella voidaan taata edellä mainitussa asiassa Hopkins ym. annetun tuomion 19—22 kohdassa tarkoitettu tehokas oikeusturva vain, jos komissiolla on paitsi toimivalta myös velvollisuus tutkia, onko perustamissopimuksen 63 artiklan 1 kohtaa ja 66 artiklan 7 kohtaa, luettuna yhdessä sen 4 artiklan b ja d alakohdan kanssa, menneisyydessä rikottu.

85 On riittävää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että komissiolla on yksinomainen toimivalta "väitettyjen" rikkomisten toteamiseen (ks. vastaavasti em. asia Banks, tuomion 21 kohta ja em. asia Hopkins ym., tuomion 31 kohta). Koska komissio on käsiteltävässä tapauksessa ollut toimivaltainen tutkimaan NALOO:n kantelun tilivuosiin 1986/1987—1989/1990 liittyvistä väitetyistä rikkomisista, se on myös ollut velvollinen tutkimaan sen (ks. vastaavasti asia T-367/94, British Coal v. komissio, määräys 29.4.1998, Kok. 1998, s. II-705, 22 kohta).

86 Komissio on siten menetellyt oikein tutkiessaan vuoden 1998 päätöksellä NALOO:n kantelun toissijaisesti.

Vuoden 1998 päätöksen lainmukaisuus

Kanneperuste, jonka mukaan saatavissa olevat todisteet on sivuutettu

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

87 NALOO väittää, että komissio on vuoden 1991 päätöksen 72. perustelukappaleessa katsonut, että hiilestä saatavan hinnan ja hiilen louhinta-

kustannusten, lupamaksu mukaan lukien, välisen suhteen on oltava sellainen, että tehokkailla yrityksillä on mahdollisuus tehdä voittoa ja ettei sillä heikennetä niiden kilpailuasemaa merkittävästi.

88 NALOO katsoo, että komission arvioidessa sitä, mikä on lupamaksun oikeudenmukainen ja järkevä ja siten kohtuullinen määrää, se on nojautunut vuoden 1991 päätöksen 74. ja 82. perustelukappaleessa pääasiallisesti BC:n avolouhosten liikevoittoon.

89 NALOO katsoo, että komissio on lopuksi arvioinut sen jäsenten tilivuoden 1989/1990 voiton perusteella, että kun otetaan huomioon toimiluvalla tuotetun hiilen hinnan korotus 122/139 p:stä/GJ 157 p:een/GJ ja lupamaksun alennus lokakuussa 1990 esitettyyn 5,50/6 GBP:aan/t taannehtivasti 1.4.1990 lukien, kantelu, joka oli perustamissopimuksen 66 artiklan 7 kohdan nojalla tehtynä perusteltu ennen näitä yksipuolisia muutoksia, ei ollut enää aiheellinen.

90 NALOO katsoo, että komissio on samalla todennut selvästi ja nimenomaisesti, että peritty lupamaksu on ollut kohtuuton sekä vuoden 1990 huhtikuusta lokakuuhun että tilivuonna 1989/1990, koska toimiluvalla tuotetun hiilen hinta on pysynyt ennallaan.

91 NALOO katsoo, että komissio on vuoden 1998 päätöksen tehdessään ollut tietoinen ainakin niistä tilivuosia 1986/1987—1989/1990 koskevista lukuarvoista, joiden perusteella se on voinut päätellä lupamaksun olevan kohtuuton ja jotka olivat BC:n avolouhosten tuottama voitto, BC:n louhiman hiilen hinta ja toimiluvalla tuotetun hiilen hinnat sekä lupamaksun sovelletut määrät.

92 NALOO:n mukaan komissio on erityisesti tiennyt, etteivät toimiluvalla tuotetun hiilen hinnat olleet vaihdelleet merkittävästi vuoden 1986 järjestelyn voimaantulon ja lokakuussa 1990 esitettyjen hinnankorotusten välisenä aikana. Ennen 1.4.1990 perityt lupamaksut ovat olleet ainakin 7 GBP/t, jota sovellettiin 1.4.1990 alkaen aina vuoden 1990 lokakuuhun asti ennen sen alentamista 5,50/6 GBP:aan/t taannehtivasti 1.4.1990 lukien.

93 BC:lle maksettujen hintojen ja toimiluvan saaneille tuottajille ennen 1.4.1990 maksettujen hintojen välinen ero on NALOO:n mukaan ollut ilmeisen selvästi niin suuri, että komission olisi välttämättä täytynyt pitää ennen tuota päivää perittyjä lupamaksuja kohtuuttomina soveltaessaan vuoden 1991 päätöksen 72—74. perustelukappaleessa käytettyä menetelmää.

94 Esitetyt luvut nimittäin osoittavat NALOO:n mielestä, että BC olisi periaatteessa kärsinyt tappioita, jos se olisi toiminut niillä ehdoilla, joita BC ja sähköntuottajat edellyttivät toimiluvan haltijoilta. Tästä seuraa, että tähän järjestelmään sisältyi syrjiviä hintoja ja määrältään kohtuuttomia lupamaksuja toimiluvalla toimivien tuottajien vahingoksi.

95 NALOO:n mukaan komissio ei voi väittää, etteivät esitetyt lukuarvot olisi riittävä todiste väitetyistä rikkomisista, koska komissio on vuoden 1991 päätöksessä viitannut nimenomaan niihin.

96 Komissio, jota BC ja PG tukevat, katsoo, ettei se ole tehnyt vuoden 1991 päätöksessä mitään nimenomaista tai epäsuoraa toteamusta lainvastaisesta menettelystä, joka johtuisi hintatason ja lupamaksujen tason keskinäisestä suhteesta.

97 Komissio katsoo, että se on vuoden 1991 päätöksen 81. perustelukappaleessa pitänyt vuoden 1990 kantelua aiheellisena, siltä osin kuin se on koskenut ennen

sen väliintuloa vallinnutta hintojen eroa, ja 82. perustelukappaleessa, että sen väliintulon jälkeinen hintojen ero on merkinnyt, ettei syrjintää enää ole. Päätöksen 83. perustelukappaleessa komissio on toistanut päätelmänsä, jonka mukaan lupamaksu ei taannehtivan muutoksen jälkeen ollut epätavallisen suuri.

98 Komission ainoa nimenomainen toteamus on päinvastoin ollut, että hintojen ero, joka vallitsi ennen sen yhteydenottoa Ison-Britannian viranomaisiin, merkitsi NALOO:n jäseniin kohdistuvaa syrjintää. Komissio ei ole milloinkaan nimenomaisesti todennut, että lupamaksu olisi ennen sen asiaan puuttumista ollut kohtuuton.

99 Vuoden 1991 päätöksen 74. perustelukappaleessa komissio on itse asiassa tutkinut BC:n kannattavuutta vain toissijaisesti vahvistaakseen, ettei lupamaksun uusi määrä 5,50/6 GBP/t ollut lainvastainen.

100 Pelkkä taulukko, johon sisältyvät lupamaksun määrät, BC:lle ja toimiluvan saaneille yrityksille hiilestä maksettujen hintojen välinen ero sekä BC:n voitto, ei myöskään riitä todistamaan konkreettisesti tällaisten lukuarvojen vaikutusta toimiluvalla toimiviin yrityksiin.

101 NALOO:n esittämät tiedot ovat myös vaihdelleet siinä määrin, että näiden eri numerosarjojen luotettavuutta suhteessa toisiinsa on komission mukaan mahdotonta osoittaa.

102 Komissio katsoo, että NALOO:n esittämän arviointimenetelmän soveltaminen johtaisi päättelemään, että sen jäsenet ovat kärsineet yhteisesti tappioita kunkin tarkastellun tilikauden osalta ja huomattavan kokonaistappion koko asiassa merkityksellisenä ajanjaksona. Tällainen päätelmä ei kuitenkaan komission mukaan ole uskottava edes itsessään.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

— Syrjivät hinnat

103 Komissio on tämän tuomion 17 kohdassa mainitussa 28.8.1990 päivätyssä kirjeessään huomauttanut Ison-Britannian viranomaisille, että keskimäärin 25:n ja 40 prosentin ero BC:lle ja toimiluvan saaneille yrittäjille kyseisenä aikana maksettujen hintojen välillä, ennen niiden marraskuussa 1990 toteutettua korotusta 157 p:een/GJ taannehtivasti 1.4.1990 lukien, oli liian suuri, jotta sitä voitaisiin pitää oikeutettuna, ja näytti merkitsevän syrjintää.

104 Komissio on vuoden 1991 päätöksen 56. perustelukappaleessa todellakin pitänyt syrjivänä toimiluvalla tuotetun hiilen hintaa, jota sovellettiin toimitussopimusten tullessa voimaan 1.4.1990 aina siihen asti kun uusi hinta 157 p/GJ otettiin käyttöön marraskuussa 1990 tapahtuneeseen käyttöönottoon asti.

105 Komissio on vuoden 1991 päätöksen 81. perustelukappaleessa siten pitänyt aiheellisena kantelun vuonna 1990 toimitettua osaa, siltä osin kuin se koskee ajanjaksoa vuoden 1990 huhtikuusta marraskuuhun, ja huomauttanut 82. perustelukappaleessa, ettei toimiluvalla toimivia kaivoksia enää niiden hiilen uuden hinnan käyttöönoton jälkeen syrjitty BC:hen nähden.

106 Kuten komissio itsekin on todennut kantajan vastaukseen antamansa vastauksen 47. kohdassa, komissio on siten lopulta todennut vuoden 1991 päätöksessä, että toimiluvalla tuotettuun hiileen oli sovellettu syrjiviä hintoja vuoden 1990 huhtikuusta marraskuuhun jatkuneena ajanjaksona ennen niiden korottamista.

107 Kuten tämän tuomion 16 kohdassa mainitusta 28.6.1990 päivätystä päätöksestä ilmenee, toimiluvalla tuotetun hiilen hinnat eivät ole muuttuneet toimitussopimusten tultua voimaan 1.4.1990.

108 Näiden hintojen on siten katsottava pysyneen ennallaan joka tapauksessa ainakin tilivuoden 1989/1990 ajan ja vuoden 1990 marraskuuhun asti ennen niiden korottamista.

109 Vuoden 1998 päätöksessä ei näiden seikkojen vallitessa ole voitu laillisesti hylätä NALOO:n kantelua esittämättä ainakin syitä, joista voitaisiin välittömästi päätellä, etteivät toimiluvalla tuotetun hiilen ennen 1.4.1990 voimassa olleet hinnat olleet syrjiviä.

110 On kuitenkin todettava, ettei vuoden 1998 päätökseen sisälly mitään selvitystä tästä seikasta.

111 Kaiken lisäksi komissio on todennut 28.6.1990 päivätyssä päätöksessä, että BC:lle maksettu hinta kaivoksella oli laskenut 180 p:stä/GJ tilivuonna 1989/1990 172 p:een/GJ tilivuonna 1990/1991.

112 Komissio oli näin ollen tietoinen siitä, että tämä hinta oli ollut tilivuonna 1989/1990 korkeampi kuin sen jälkeen voimassa ollut hinta ja että toimiluvalla tuotetun hiilen hinta oli sen sijaan pysynyt ennallaan.

113 Johdonmukaisuuden vuoksi komission olisi siten kaiketi pitänyt katsoa, että BC:lle maksettujen ja toimiluvan saaneille tuottajille maksettujen hintojen välinen ero oli ollut tilivuonna 1989/1990 jälkimmäisten kannalta vieläkin epäedullisempi kuin vuoden 1990 huhtikuusta marraskuuhun, ennen niiden korottamista.

114 Vuoden 1998 päätös on tämän vuoksi perusteluiltaan puutteellinen, mihin yhteisöjen tuomioistuimet saavat ja niiden kuuluu puuttua viran puolesta siltä osin kuin puutteellisuus estää vuoden 1998 päätöksen asianmukaisuuden tuomioistuinvalvonnan siten kuin nyt käsiteltävässä tapauksessa (asia 18/57, Nold v. korkea viranomainen, tuomio 20.3.1959, Kok. 1958—1959, s. 89, 115).

115 Vuoden 1998 päätös on sen vuoksi kumottava.

— Lupamaksujen määrät

116 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa, että komissio on vuoden 1991 päätöksen 83. perustelukappaleessa arvioinut, ettei vuoden 1990 marraskuussa 1.4.1990 alkavin vaikutuksin käyttöön otettu lupamaksun uusi määrä 5,50/6 GBP/t ollut epätavallisen korkea, sekä katsonut, ettei vuoden 1990 kantelu siten ollut perustamissopimuksen 66 artiklan 7 kohdan nojalla tehtynä enää "aiheellinen".

117 Komissio on päätynyt tähän lopputulokseen katsoen vuoden 1991 päätöksen 74. perustelukappaleessa, ettei tämä uusi lupamaksun määrä estänyt tehokkaasti

toimivia avolouhoksia tuottamasta voittoa eikä haitannut merkittävästi niiden kilpailukykyä.

118 Komissio on käyttänyt seuraavia perusteita arvioidakseen avolouhosten kannattavuutta tässä suhteessa: voitto, jonka BC:n arvioidaan saaneen avolouhoksistaan tilivuonna 1989/1990, näistä louhoksista saatavan tulon vertailukelpoisuus toimiluvalla tuotetun hiilen uuteen hintaan 157 p/GJ sekä lupamaksun uusi määrä 5,50/6 GBP/t.

119 Vuoden 1998 päätöksessä ei näiden seikkojen vallitessa ole voitu laillisesti hylätä NALOO:n kantelua esittämättä ainakin syitä, joista voitaisiin välittömästi päätellä, etteivät tilivuosina 1986/1987—1989/1990 perityt lupamaksut, jotka ovat olleet määrältään 16, 13,50 ja 11 GBP/t eli paljon suurempia kuin lupamaksun uusi määrä 5,50/6 GBP/t, ole olleet kohtuuttomia.

120 Sellaiset selitykset olisivat olleet tarpeellisia sitä suuremmalla syyllä, kun edellä esitetyistä päätelmistä seuraa, että BC:lle maksettujen hiilen hintojen ja toimiluvan saaneille tuottajille maksettujen hiilen hintojen välinen ero vaikutti jälkimmäisten kannalta vieläkin epäedullisemmalta tilivuonna 1989/1990 kuin vuoden 1990 huhtikuusta marraskuuhun ennen toimiluvalla tuotetun hiilen hinnan korottamista.

121 Lisäksi on syytä muistuttaa, että komissio on edellä mainitussa 28.8.1990 päivätyssä kirjeessään Ison-Britannian viranomaisille huomauttanut, että "[BC:n] avolouhostoiminnasta perimä lupamaksu 7 GBP/t vaikuttaa joka tapauksessa liian suurelta".

122 Vuoden 1998 päätöksessä NALOO:n kantelu kuitenkin hylätään ja perusteluna todetaan vain, ettei kantaja ole esittänyt riittävää todennäköisyysnäyttöä osoittaakseen väitettyjen rikkomisten tapahtuneen ja ettei komissio missään tapauksessa voi käynnistää tutkintaa ilmoitettujen seikkojen perusteella.

123 Vuoden 1998 päätös on puutteellisesti perusteltu myös tältä osin, minkä vuoksi se on kumottava.

124 Vuoden 1998 päätös on siten kumottava, eikä NALOO:n kanneperustetta, joka koskee luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista, ole tarpeen tutkia.

Oikeudenkäyntikulut

125 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian, sen on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan ja se on kantajan vaatimusten mukaisesti velvoitettava korvaamaan tämän oikeudenkäyntikulut.

126 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan väliintulijat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Päätös IV/E—3/NALOO, joka on tehty 27.4.1998, kumotaan.**

2) **Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut.**

3) **Väliintulijat British Coal Corporation, National Power plc ja PowerGen plc vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Pirrung Potocki Meij

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä helmikuuta 2001.

H. Jung
kirjaaja

A. W. H. Meij
toisen jaoston puheenjohtaja